

Prof. zw. dr Stanisław Kasznica (1874-1958)

Rektor Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1929-1931

Urodził się 23 lutego 1874 roku w Warszawie.

W roku akademickim 1893-1894 studiował chemię na Uniwersytecie we Lwowie, a w roku akademickim 1894-1895 medycynę na Cesarskim Uniwersytecie Warszawskim. Oba kierunki porzucił.

W latach 1895-1901 podjął studia na Wydziale Prawa Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. W 1898 roku został aresztowany przez władze carskie za działalność w organizacji Oświata Narodowa. Na studia mógł wrócić dopiero po dwóch latach.

W 1902 roku uzyskał stopień kandydata na podstawie pracy pt. „Teoria państwa Stanisława Orzechowskiego”.

Jego działalność polityczna uniemożliwiła mu zatrudnienie w zaborze rosyjskim. Wyjechał do Krakowa, gdzie aby nostryfikować dyplom, musiał ponownie podjąć studia prawnicze, które ukończył, uzyskując stopień doktora w 1904 roku.

W latach 1904-1905 pracował w Namiestnictwie we Lwowie. W latach 1905-1907 dzięki stypendium Akademii Umiejętności pogłębiał wiedzę na uniwersytecie w Heidelbergu. W latach 1907-1912 kierował Krajowym Urzędem Statystycznym we Lwowie.

W 1912 roku objął stanowisko profesora nauk społecznych na Krajowej Akademii Rolniczej w Dublanach pod Lwowem. Rok później wybrano go na posła Sejmu Krajowego. W okresie I wojny światowej zajmował się zarządzaniem majątkiem w Dublanach, działał w Wydziale Wykonawczym Naczelnego Komitetu Narodowego oraz w Komitecie Pomocy Ofiarom Wojny. W maju 1918 roku uczestniczył w pracach Polskiego Koła Parlamentarnego. Brał udział w Zjeździe Narodów Uciśnionych w Pradze. W czasie walk o Lwów kierował obroną Dublan.

Po odzyskaniu niepodległości rozpoczął pracę w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych jako szef sekcji administracyjnej. W 1919 roku zaproponowano mu objęcie Katedry Nauki Administracji i Prawa Administracyjnego na Uniwersytecie Poznańskim. 11 grudnia 1919 roku mianowano go profesorem zwyczajnym UP. Swoje obowiązki podjął z początkiem 1920 roku.

W roku akademickim 1920-1921 i przez trzy roczne kadencje w latach 1933-1936 pełnił funkcję dziekana Wydziału Prawa UP.

W latach 1929-1931 przed dwie kadencje był rektorem, a w latach 1931-1932 prorektorem UP.

Pełnił również wiele ogólnopństwowych funkcji publicznych. W latach 1922-1927 był senatorem. W latach 1925-1935 pracował w Radzie Archiwalnej przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W latach 1925-1939 był sędzią Trybunału Kompetencyjnego. Działał również w Państwowej Radzie Oszczędnościowej. Był prawnikiem praktykiem bardzo zaangażowanym w działalność ustawodawczą.

W czasie II wojny światowej wykładał na tajnym Uniwersytecie Warszawskim oraz na Uniwersytecie Ziemi Zachodnich.

Po zakończeniu okupacji wrócił do Poznania i 1 lutego 1945 roku podjął swoje obowiązki na UP i przystąpił do odtwarzania jego struktur. W swoich pracach podkreślał istotę dualizmu administracji samorządowej i rządowej. Głoszone przez niego tezy zostały uznane za szkodliwe dla Polski Ludowej i stały się jedną z przyczyn przerwania w 1947 roku jego kariery uniwersyteckiej. Z dniem 31 grudnia 1947 roku decyzją ministra szkolnictwa wyższego został przeniesiony w stan spoczynku.

1 października 1956 roku reaktywowano go jako samodzielnego pracownika nauki w Katedrze Prawa Administracyjnego UAM.

Jego zainteresowania naukowe dotyczyły głównie prawa administracyjnego. Podobnie jak inni współcześni mu prawnicy, poświęcając się działalności społecznej, ustawodawczej i praktyce politycznej, nie publikował wiele. Uczestniczył w pracach kilku komisji ds. reformy administracji. W 1925 roku był przewodniczącym rządowo-sejmowej komisji ds. opracowania statutu śląskiego. W latach 1933-1935 opracował projekt ustawy o ustroju województwa śląskiego.

26 kwietnia 2012 Rada Miejska w Mosinie na wniosek Kapituły Medalu Rzeczypospolitej Mosińskiej odznaczyła go pośmiertnie Medalem Rzeczypospolitej Mosińskiej jako najwyższym wyróżnieniem i uhonorowaniem za umiłowanie i rozstawianie ziemi mosińskiej.

Zmarł 17 listopada 1958 roku w Krosinku pod Poznaniem. Pochowano go na cmentarzu w Mosinie.

Na podstawie: Jerzy W. Ochmański, *Stanisław Kasznica*, w: *Poczet rektorów Almae Matris Posnaniensis*, red. Tomasz Schramm, Poznań 2016; *Polski słownik biograficzny*, Wrocław-Warszawa-Kraków, 1966-1967; Internetowa Biblioteka Sejmowa